

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΝΟΗΤΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ /ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΗΝΔ ΣΕ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΗ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΕΣΠΑ (95380)

**ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΕΙΟΠΟΙΗΣΗ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΩΝ ΤΕΣΤ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗΣ ΝΟΗΤΙΚΩΝ
ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΝΕΥΡΟΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (ΕΡΓΟ 95380)**

Ελισάβετ Νεοφυτίδου

Ψυχολόγος , Α.Π.Θ & Πανεπιστημίου Χαϊδελβέργης/Γερμανίας

Διδάκτωρ στη Μετάφραση νευροψυχολογικών εργαλείων

Ελένη Κασάπη

Καθηγήτρια Μεταφρασεολογίας Α.Π.Θ

Επιστημονικά Υπεύθυνη

Εισαγωγή

- Στην ελληνική βιβλιογραφία αναφέρονται μεταφρασμένα εργαλεία λεξιλογικής απόφασης που ανιχνεύουν το νοητικό λεξικό (τη γενική γλωσσική μνήμη) σε άτομα τρίτης ηλικίας στο πρότυπο ξενόγλωσσων εργαλείων, όπως είναι το σουηδικό SLDT.

Μεθοδολογικά εργαλεία

- ▶ Η **Αναθεωρημένη Δοκιμασία Νοητικού Λεξικού** δίνεται σε δύο ομάδες ατόμων με ΗΔΝ που συμμετέχουν σε πρόγραμμα γυμναστικής και εκμάθησης/χρήσης υπολογιστών
- ▶ Στο πλαίσιο αυτής της έρευνας κατασκευάστηκαν και δύο ερωτηματολόγια **ειδικού λεξιλογίου** που χρησιμοποιείται στη γυμναστική και στο μάθημα των υπολογιστών

1ο Ερευνητικό εργαλείο – Η Αναθεωρημένη Δοκιμασία Νοητικού Λεξικού (2018)

- Η δοκιμασία της παρούσας έρευνας περιέχει λέξεις (λεξιλογικές μονάδες) που προήλθαν από μια πρωτότυπη ηλεκτρονική βάση εξόρυξης λεξιλογίου προφορικού λόγου τρίτης ηλικίας από το εργαστήριο εφαρμοσμένης Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.
- Πρόκειται για μία δοκιμασία νοητικού λεξικού σε συνάρτηση με τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες και το γλωσσικό υποκειμενικό καθορισμό των φυσικών τρίτης ηλικίας ομιλητών της ελληνικής γλώσσας

1^ο Ερευνητικό εργαλείο – Η Αναθεωρημένη Δοκιμασία Νοητικού Λεξικού

Η συγκεκριμένη δοκιμασία αποτελεί ένα μεταφραστικό πρότυπο που περιέχει

56 λέξεις (28 υπαρκτές και 28 μη υπαρκτές λέξεις) και κατασκευάστηκε με επιχώρια προσαρμογή με οδηγό τους μακροκειμενικούς κανόνες και νόρμες του πρωτότυπου ερωτηματολογίου του Swedish Lexical Decision.

1^ο Ερευνητικό εργαλείο – Αναθεωρημένη Δοκιμασία Νοητικού Λεξικού

- Επίσης περιέχει δημογραφικά στοιχεία φύλου, ηλικίας, εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάστασης
- αλλά και ερωτήσεις που διερευνούν τη λειτουργικότητα των υποκειμένων στην καθημερινότητά τους [ελεύθερος χρόνος, τις νοητικές/γνωστικές ενασχολήσεις (διάβασμα, γράψιμο), κοινωνικές επαφές, σωματική άσκηση (περπάτημα, γυμναστική)].

Βασικά γνωρίσματα της Αναθεωρημένης Δοκιμασίας Νοητικού Λεξικού

Βασίζεται σε γλωσσικά και πολιτισμικά δεδομένα του τύπου παραγωγής του. Το εργαλείο προέρχεται μέσα από την εκφορά του λόγου από την ίδια την ομάδα υποκειμένων (με όλο το ασυνείδητο γλωσσικό υλικό που φέρει) που επιδιώκει να μελετήσει γνωστικά

Απαλείφεται ο παράγοντας της γλωσσικής ασυμμετρίας λόγω πολιτισμικών διαφορών [κάθε χώρα διαμορφώνει στη γλώσσα της εργαλεία λεξιλογικής απόφασης

Μειώνει τις διαφορές των υποκειμένων που θα απαντήσουν τη δοκιμασία λόγω εγγράμματης μόρφωσης –δεν αποκλίνει υποκείμενα λόγω εκπαίδευσής του

Δοκιμασίες ειδικού λεξιλογίου

Κατασκευή

- Στο πλαίσιο αυτής της έρευνας κατασκευάστηκαν δύο εργαλεία ειδικού λεξιλογίου με λεξιλόγιο που αποδελτιώθηκε από τη συλλογή λεξικών μονάδων, όπως ακούστηκαν και καταγράφηκαν κατά την παρακολούθηση μαθημάτων στο πρόγραμμα εκμάθησης και χρήσης Η/Υ αλλά και στο πρόγραμμα φυσικής εκγύμνασης.

Στόχοι της κατασκευής

- να προκύψει μία αξιολόγηση των υποκειμένων ως προς τις γλωσσικές τους επιδόσεις σε ειδικά νευροψυχολογικά εργαλεία ανίχνευσης και εκτίμησης νοητικού λεξικού.
- προκειμένου να διαπιστωθεί μέσω της χρήσης ειδικής γλώσσας αν ενεργοποιούνται ή σταθεροποιούνται κανάλια της γενικής γλωσσικής μνήμης

Ειδικό λεξιλόγιο για το πρόγραμμα γυμναστικής

□ Υπαρκτές (22)

περιστροφή
γόνατα
κορμί
αιωρήσεις
αγκώνες
σώμα
ποδαράκια
περιστροφή
γόνατα
κεφάλι
τεντωμένα
γάμπες
πέλματα
ψηλά
ώμος
σκύβω
τράβηγμα
κάτω

κάτω
λυγισμένα
μύτες
παραπλήσια

• Μη υπαρκτές (22)

ελλανάξ.
νιτάζω
ήριμα
δόπι
κένηση
χαραλώνω
στρεφή
κένηση
στρέβω
έσκηση
μαιλός
τώρακα
εναπάληψη
τάντωμα
απνανοή
θυρμός
γάρνω
κλικικά
Χτάδυλα
ξερούκαση
έσια
γυλίζω
ασχίο

Ειδικό λεξιλόγιο για το πρόγραμμα πληροφορικής

□ Υπαρκτές

1. παίχτης
2. αποθηκεύω
3. επανεκκίνηση
4. φάκελοι
5. ξεεπιλέγω
6. επιλογή
7. γράφω
8. λειτουργία
9. σαρώνω
10. πατώ
11. αριστερά
12. δεξιά
13. κατεβάζω
14. μετακινώ
15. διπλό
16. σβήνω
17. βέλος
18. πρόγραμμα
19. συντόμευση
20. γραμμή

• Μη υπαρκτές

- μεθέγνυση
- ροτέλα
- ερχείο
- σρένω
- ΄γναρξη
- Κένηση
- Ταμεφέρω
- παθύραρο
- τενό
- ποντάκι
- διαδικασία
- οδόνη
- τεκαβαίνω
- εφαπίνεια
- ξάσκηση
- μοδρέας
- σμέκρυνση
- μείκενο
- υπιλέγω
- ΄Εξαδος
- παιχνάδι
- μεκρύνω
- ανέγω
- επολογιστής

Συμπεράσματα

- Στη διάρκεια της έρευνας φάνηκε ότι η ειδική γλώσσα που χρησιμοποιείται σε κάθε υποστηρικτικό πρόγραμμα (γνωστικό ή δράσεως) για τη μνήμη (δηλ. της πληροφορικής ή της γυμναστικής) μπορεί να συνεισφέρει θετικά στη γενική γλώσσα (νοητικό λεξικό) των ατόμων τρίτης ηλικία με ΗΝΔ βελτιώνοντάς την ή διατηρώντας την σε σταθερό επίπεδο.

Επίλογος

- Τα ερευνητικά δεδομένα του δεδομένου προγράμματος δημιουργούν σε κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο την ανάγκη υιοθέτησης και σχεδιασμού υποστηρικτικών προγραμμάτων γνωστικής ενδυνάμωσης ατόμων τρίτης ηλικίας με ΗΝΔ προκειμένου να ελεγχθεί σε ασφαλή πλαίσια η προνοσηρότητα και να αποφευχθεί ο κίνδυνος εκδήλωσης ή επιδείνωσης μιας νευροεκφυλιστικής ασθένειας.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

